

Štát, právo a ústava
Ústava Slovenskej republiky

**Dohovor OSN
o právach osôb so zdravotných postihnutím**

JUDr. Milan Galanda

Hierarchia právnej sily právnych predpisov

ústava, ústavné zákony

zákony

**podzákonné právne normy:
vyhlášky, nariadenia, výnosy; všeobecne záväzné
nariadenia samosprávy a orgánov miestnej štátnej správy**

Ústava

schvaľuje NR SR, kvalifikovanou, t.j. trojpätinovou (3/5) väčšinou

Ústavné zákony

schvaľuje NR SR, kvalifikovanou, t.j. trojpätinovou (3/5) väčšinou

Zákony

schvaľuje NR SR, na prijatie je nutné,
aby bola NR SR uznášaniaschopná (nadpolovičná väčšina všetkých poslancov,
t.j. $150: 2 = 75 + 1 = \mathbf{76}$) a za návrh hlasovala nadpolovičná väčšina prítomných

Nariadenia a vyhlášky

vydáva vláda alebo ústredné orgány štátnej správy (ÚO ŠS)

Všeobecne záväzné nariadenia územnej samosprávy

schvaľuje zastupiteľstvo obce alebo VÚC kvalifikovanou trojpätinovou (3/5) väčšinou

Základným dokumentom, ktorý upravuje politický a štátny systém, je **ÚSTAVA**.

Ústava Slovenskej republiky bola prijatá 1.9.1992
a bola publikovaná v Zbierke zákonov pod číslom **460/1992**.

Slovensko je podľa čl. 1 zvrchovaný, **demokratický a právny štát**.
Podľa čl. 2 ods. 1 pochádza štátna moc od občanov,
ktorí ju vykonávajú prostredníctvom svojich volených zástupcov alebo priamo.

Podľa čl. 2 ods. 2 štátne orgány môžu konať iba **na základe ústavy**,
v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.
Na strane druhej však podľa čl. 2 ods. 3 každý, čím sa myslia všetky fyzické alebo
právnické osoby,
môže konať, čo **nie je zákonom zakázané** a nikoho nemožno nútiť,
aby konal niečo, čo **zákon neukladá**.

Podľa kritéria formy štátu zaraďujeme Slovenskú republiku (SR) medzi parlamentné republiky.
Hlavou štátu a najvyšším predstaviteľom štátu je prezident.

Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb.

v znení ústavných zákonov č.:

244/1998, 9/1999, 90/2001, 140/2004, 323/2004, 463/2005, 92/2006, 210/200, 100/2010 a 356/2011 Z.z.

Preambula

-
I. Hlava Základné ustanovenia Prvý oddiel Základné ustanovenia Čl. 1 až 7a Druhý oddiel Státne symboly Čl. 8 a 9 Tretí oddiel Hlavné mesto SR Bratislava Čl. 10	Prvý oddiel <i>Hospodárske, sociálne a kultúrne práva</i> Čl. 35 až 43 Šiesty oddiel <i>Právo na ochranu životného prostredia a kultúrneho dedičstva</i> Čl. 44 a 45 Siedmy oddiel <i>Právo na sídnu a imá právnu ochranu</i> Čl. 46 až 50 Ôsmy oddiel <i>Spoločné ustanovenia k prvej a druhej hlave</i> Čl. 51 až 54	VI. Hlava Výkonná moc Prvý oddiel Prezident SR Čl. 101 až 107 Druhý oddiel Vláda SR Čl. 108 až 123
II. Hlava Základné práva a slobody Prvý oddiel Všeobecné ustanovenia Čl. 12 a 13 Druhý oddiel Základné ľudské práva a slobody Čl. 15 až 25 Tretí oddiel Politické práva Čl. 26 až 32 Štvrtý oddiel Práva národnostných menšín a etnických skupín Čl. 33 a 34 Piaty oddiel <i>Hospodárske, sociálne a kultúrne práva</i> Čl. 35 až 43 Šiesty oddiel <i>Právo na ochranu životného prostredia a kultúrneho dedičstva</i> Čl. 44 a 45 Siedmy oddiel <i>Právo na sídnu a imá právnu ochranu</i> Čl. 46 až 50 Ôsmy oddiel <i>Spoločné ustanovenia k prvej a druhej hlave</i> Čl. 51 až 54	III. Hlava Hospodárstvo SR a NKÚ SR Prvý oddiel Hospodárstvo SR Čl. 55 až 59 Druhý oddiel Najvyšší kontrolný úrad SR Čl. 60 až 63	VII. Hlava Súdna moc Prvý oddiel Ústavný súd SR Čl. 124 až 140 Druhý oddiel Súdy SR Čl. 141 až 148
IV. Hlava Uzemná samospráva Čl. 64 až 71	V. Hlava Zákonodarná moc Prvý oddiel Národná rada SR Čl. 72 až 92 Druhý oddiel Referendum Čl. 93 až 100	VIII. Hlava Prokuratúra SR a verejný ochranca ľudských práv Prvý oddiel Prokuratúra SR Čl. 149 až 151 Druhý oddiel Verejný ochranca práv Čl. 151a
		IX. Hlava Prechodné a záverečné ustanovenia Čl. 152 až 156

Medzinárodné dokumenty

Všeobecná deklarácia ľudských práv (OSN) z 10. 12. 1948

Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd (Rada Európy) zo 4. 11. 1950

Zbierka zákonov ČSFR č. 209/1992 Zb.

Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach (OSN) vyhlásený vyhláškou MZV ČSSR, č. 120/1976 Zb

Európska sociálna Charta ES, Č. 329/1998 Z. z.

Európska charta miestnej samosprávy ES
Ratifikovaná SR 1.2.2000 - Oznámenie MZV SR č. 336/2000 Z. z.

Rámcový dohovor na ochranu národnostných menšín
č. 160/1998 Z .z.

Dohovor o účasti cudzincov v miestnom verejnom živote

Vnútroštátna úprava

Ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza **Základná listina práv a slobôd**

Ústava SR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov

Literatúra

Čič a kol. : Komentár k Ústave SR, Matica slovenská, 1997

Galanda : Ústava SR na začiatku XXI. storočia, ROSA, 2001

Drgonec : Komentár k Ústave SR, Heuréka , 2001

Drgonec : Ústava SR - komentár , 2. vydanie, Heuréka , 2007

Ústava SR

PRVÁ HLAVA

Prvý oddiel Základné ustanovenia

Čl.1

- (1) Slovenská republika je zvrchovaný, **demokratický a právny štát**. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.
- (2) Slovenská republika uznáva a dodržiava všeobecné pravidlá medzinárodného práva, medzinárodné zmluvy, ktorými je viazaná, a svoje ďalšie medzinárodné záväzky.

Čl.2

- (1) Štátna moc pochádza od občanov, ktorí ju vykonávajú prostredníctvom svojich volených zástupcov alebo priamo.
- (2) Štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobe, ktorý ustanoví zákon.
- (3) Každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá.

Ústava SR

Čl.7

- (1) Slovenská republika môže na základe slobodného rozhodnutia vstúpiť do štátneho zväzku s inými štátmi. O vstupe do štátneho zväzku s inými štátmi alebo o vystúpení z tohto zväzku sa rozhodne ústavným zákonom, ktorý sa potvrdí referendum.
- (2) Slovenská republika môže medzinárodnou zmluvou, ktorá bola ratifikovaná a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo na základe takej zmluvy preniesť výkon časti svojich práv na Európske spoločenstvá a Európsku úniu. Právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Prevzatie právne záväzných aktov, ktoré vyžadujú implementáciu, sa vykoná zákonom alebo nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2.
- (3) Slovenská republika sa môže s cieľom zachovať mier, bezpečnosť a demokratický poriadok za podmienok ustanovených medzinárodnou zmluvou zaradiť do organizácie vzájomnej kolektívnej bezpečnosti;
- (4) Na platnosť medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách, medzinárodných politických zmlúv, medzinárodných zmlúv vojenskej povahy, medzinárodných zmlúv, z ktorých vzniká Slovenskej republike členstvo v medzinárodných organizáciách, medzinárodných hospodárskych zmlúv všeobecnej povahy, medzinárodných zmlúv, na ktorých vykonanie je potrebný zákon, a medzinárodných zmlúv, ktoré priamo zakladajú práva alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb, sa vyžaduje pred ratifikáciou súhlas Národnej rady Slovenskej republiky.
- (5) Medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, medzinárodné zmluvy, na ktorých vykonanie nie je potrebný zákon, a **medzinárodné zmluvy, ktoré priamo zakladajú práva alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, majú prednosť pred zákonmi.**

Organizácia Spojených národov

Organizácia Spojených národov (OSN), po anglicky *United Nations Organisation* (UNO, hovorovo UN), po francúzsky *Organisation des Nations Unies*, je medzinárodná

organizácia združujúca väčšinu štátov na Zemi, ktoré sa zaviazali spolupracovať pri podpore zásad a cieľov vytýčených v jej Charte.

Myšlienka založiť svetovú organizáciu, ktorá by sa snažila o mier, vznikla na konci prvej svetovej vojny. Lídri víťazných mocností založili vo Versailles Spoločnosť národov. Druhá svetová vojna bola dôkazom jej zlyhania. Už v roku 1942 však americký prezident Franklin D. Roosevelt použil termín Spojené národy. S blížiacim sa koncom vojny sa blížil aj vznik OSN. Oficiálne OSN vznikla 24. októbra 1945, potom ako bola Charta ratifikovaná piatimi stálymi členmi Bezpečnostnej rady Čínou, Francúzskom, Ruskom, USA, Spojeným kráľovstvom a väčšinou z ďalších 46 signatárskych krajín.

Členské krajiny OSN

(Vlajka OSN)

Oficiálne jazyky

angličtina, francúzština, španielčina, ruština, čínština, arabčina

Generálny tajomník OSN

Pan Ki-mun (od roku 2007)

Založená

24. október 1945

Členské štáty

193

Sídlo

New York, USA

Oficiálna stránka

<http://www.un.org>

Slovensko je členom od roku 1993, predtým ako Česko-Slovensko od roku 1945 (zakladajúci člen)

Proces ratifikácie Dohovoru

Dátum

udalosť

13.12.2006

schválenie v OSN

30.03.2007

otvorenie na podpis

26.09.2007

podpis prezidenta SR

10.02.2010

schválenie vládou SR

9.03.2010

schválenie v NR SR

25.06.2010

účinnosť pre SR

10.07.2010

publikovanie v Zbierke
zákonov

Parlamentná tlač 1494

Číslo 1494

Typ Iný typ

Dátum doručenia 12. 2. 2010

Názov Návrh na vyslovenie súhlasu Národnej rady Slovenskej republiky s Dohovorom Organizácie Spojených národov o právach osôb so zdravotným postihnutím a Opčným protokolom k Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím

Dokumenty [Úvodná strana \(29 KB\)](#)

 [Návrh na vyslovenie súhlasu \(170 KB\)](#)

 [Príloha - Právna analýza ratifikovateľnosti Dohovoru Organizácie Spojených národov o právach osôb so zdravotným postihnutím \(635 KB\)](#)

 [Príloha - Convention of the Rights of Persons with Disabilities \(209 KB\)](#)

 [Predkladacia správa \(20 KB\)](#)

 [Doložka vplyvov \(12 KB\)](#)

 [Doložka prednosti \(55 KB\)](#)

 [Návrh uznesenia \(301 KB\)](#)

 [Uznesenie vlády Slovenskej republiky \(199 KB\)](#)

 [Optional Protocol to the Convention on the Rights of Persons with Disabilities \(96 KB\)](#)

 [Výhrada Slovenskej republiky \(11 KB\)](#)

- [Proces prerokovania](#)
- [Hlasovania poslancov o ČPT](#)

Zbierka zákonov SR

317/2010

O Z N Á M E N I E

Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky

Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky oznamuje, že 13. decembra 2006 bol v New Yorku prijatý Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím.

Národná rada Slovenskej republiky s dohovorom vyslovila súhlas uznesením č. 2048 z 9. marca 2010 a rozhodla, že ide o medzinárodnú zmluvu, ktorá má podľa čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky prednosť pred zákonmi.

Prezident Slovenskej republiky dohovor ratifikoval 28. apríla 2010. Ratifikačná listina bola 26. mája 2010 uložená u depozitára, generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov.

Pri uložení ratifikačnej listiny Slovenská republika uplatnila výhradu k ustanoveniu čl. 27 ods. 1 písm. a) Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím v súlade s jeho čl. 46 v tomto znení:

„Slovenská republika uplatňuje ustanovenia článku 27 ods. 1 písm. a) za predpokladu, že implementácia zákazu diskriminácie na základe zdravotného postihnutia pri stanovovaní podmienok náboru, prijímania do práce a trvania zamestnania sa neuplatňuje pri prijímaní do služobného pomeru príslušníkov ozbrojených síl, ozbrojených bezpečnostných zborov, ozbrojených zborov, Národného bezpečnostného úradu, Slovenskej informačnej služby a Hasičského a záchranného zboru.“

Dohovor nadobudol platnosť 3. mája 2008 v súlade s článkom 45 ods. 1.

Pre Slovenskú republiku dohovor nadobudne platnosť **25. júna 2010** v súlade s článkom 45 ods. 2.

EÚ ratifikovala Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím /1

Európska únia sa po oficiálnej ratifikácii stáva zmluvnou stranou historicky prvého zmluvného nástroja týkajúceho sa ľudských práv – Dohovoru Organizácie Spojených národov (OSN) o právach osôb so zdravotným postihnutím. Cieľom dohovoru je zabezpečiť, aby ľudia so zdravotným postihnutím mohli využívať svoje práva na rovnakom základe ako všetci ostatní občania. Ide o prvý komplexný zmluvný akt týkajúci sa ľudských práv, ktorý má EÚ ratifikovať ako celok. Podpísalo ho aj všetkých 27 členských štátov a 16 z nich ho ratifikovalo (pozri prílohu). EÚ sa stáva 97. zmluvnou stranou tohto aktu. Dohovor ustanovuje minimálne normy ochrany a zabezpečenia celého rozsahu občianskych, politických, sociálnych a ekonomických práv ľudí so zdravotným postihnutím. Vyjadruje širší záväzok EÚ vybudovať Európu bez bariér pre približne 80 miliónov ľudí so zdravotným postihnutím v EÚ do roku 2020, ako to určuje stratégia Európskej komisie pre občanov so zdravotným postihnutím ([IP/10/1505](#)).

„Je to dobrá správa do nového roku a dôležitý medzník vo vývoji ľudských práv, keďže je to po prvý raz, čo sa EÚ stáva zmluvnou stranou medzinárodného zmluvného aktu o ľudských právach. Chcela by som sa poďakovať belgickému predsedníctvu za vynikajúcu spoluprácu, ktorá umožnila rýchle a úspešné završenie ratifikačného procesu,“ vyhlásila podpredsedníčka Európskej komisie Viviane Redingová, komisárka EÚ pre spravodlivosť. „Dohovor OSN podporuje a chráni ľudské práva a základné slobody osôb so zdravotným postihnutím. Komisia v novembri predložila stratégiu EÚ pre oblasť zdravotného postihnutia na najbližších desať rokov. Sú v nej navrhnuté konkrétne opatrenia s konkrétnym harmonogramom vykonávania dohovoru OSN. Vyzývam teraz všetky zostávajúce členské štáty, ktoré ešte neratifikovali dohovor, aby tak urýchlene urobili. Je vecou našej kolektívnej zodpovednosti zabezpečiť, aby ľudia so zdravotným postihnutím neboli vystavení dodatočným prekážkam vo svojom každodennom živote.“

EÚ podpísala Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím počas prvého dňa otvoreného na podpis, ktorým bol 30. marec 2007 ([IP/07/446](#)). Odtedy ho podpísalo všetkých 27 krajín EÚ a ďalších 120 štátov z celého sveta. Po dokončení ratifikačného procesu je teraz EÚ ako celok prvou medzinárodnou organizáciou, ktorá sa stala oficiálnou stranou dohovoru (a rovnako aj 16 členských štátov EÚ).

Dohovor zaväzuje zmluvné strany, aby zabezpečili, že ľudia so zdravotným postihnutím budú môcť plne využívať svoje práva na rovnakom základe ako všetci ostatní občania ([MEMO/10/198](#)). Pre EÚ to znamená zabezpečiť, aby v oblasti pôsobnosti EÚ boli všetky právne predpisy, politiky a programy na úrovni EÚ v súlade s ustanoveniami dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím. Ratifikujúce krajiny, napríklad členské štáty EÚ, by mali prijať opatrenia v týchto oblastiach: prístup ku vzdelávaniu, zamestnanosť, doprava, infraštruktúra a budovy otvorené pre verejnosť, poskytnutie volebného práva, zlepšenie účasti na politickom živote a zabezpečenie plnej spôsobilosti na právne úkony pre všetkých ľudí so zdravotným postihnutím.

EÚ ratifikovala Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím /2

Strany, ktoré ratifikovali dohovor, majú pravidelne informovať Výbor OSN pre práva osôb so zdravotným postihnutím o opatreniach, ktoré prijali na vykonanie dohovoru. Výbor, ktorý je zložený z nezávislých odborníkov, upozorní na prípadné nedostatky pri vykonávaní dohovoru a predloží svoje odporúčania.

Stratégia EÚ pre oblasť zdravotného postihnutia 2010 – 2020 sa zameriava na zlepšenie postavenia ľudí so zdravotným postihnutím, aby mohli využívať svoje práva na rovnakom základe ako ostatní občania, ako aj na odstránenie prekážok v každodennom živote. Jej cieľom je takisto pomáhať pri praktickom vykonávaní dohovoru na úrovni EÚ, ako aj na úrovni jednotlivých štátov. Táto stratégia dopĺňa a podporuje opatrenia členských štátov, ktoré nesú hlavný diel zodpovednosti za politiku týkajúcu sa osôb so zdravotným postihnutím.

Kontext

Každý šiesty človek v Európskej únii – približne 80 miliónov – má nejaký druh zdravotného postihnutia, od mierneho až po závažné. Viac než jedna tretina ľudí nad 75 rokov má zdravotné ťažkosti, ktoré ich do určitej miery obmedzujú. Tieto čísla sa budú zvyšovať zároveň s postupným starnutím obyvateľstva EÚ. Väčšina týchto ľudí príliš často nemá možnosť plne sa zúčastňovať spoločenského a hospodárskeho života z dôvodu fyzických alebo iných bariér, ale aj z dôvodu diskriminácie.

Ďalšie informácie

- Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím: <http://www.un.org/disabilities>
- Informačné centrum Generálneho riaditeľstva pre spravodlivosť: http://ec.europa.eu/justice/news/intro/news_intro_en.htm
- Internetová stránka Viviane Redingovej, podpredsedníčky Komisie zodpovednej za spravodlivosť, základné práva a občianstvo: http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/reding/index_en.htm

Územná samospráva /1

Ústava Slovenskej republiky

Čl. 30

(1) Občania majú právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov.

Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení

§ 4

Samospráva obce

(2) Samosprávu obce vykonávajú obyvatelia obce
orgánmi obce,
hlasovaním obyvateľov obce,
verejným zhromaždením obyvateľov obce.

§ 10

Orgány obce

Orgánmi obce sú:
obecné zastupiteľstvo
starosta obce

(2) Obecné zastupiteľstvo zriaďuje podľa potreby, alebo ak to ustanovuje osobitný zákon, ďalšie svoje orgány, najmä obecnú radu, komisie, obecnú políciu, obecný požiarny zbor a iné stále alebo dočasné výkonné a kontrolné orgány a určuje im náplň práce.

Územná samospráva /2

Ústava SR

Čl. 10

Hlavným mestom SR je Bratislava.
Postavenie Bratislavy ako hlavného mesta SR ustanoví zákon.

Čl. 64

Základom územnej samosprávy je **OBEC**.

Čl. 69

Orgánmi obce sú:
obecné zastupiteľstvo
starosta obce

zákon č.369/1990 Zb. o obecnom zriadení

zákon č.346/1990 Zb. o voľbách o orgánov samosprávy obcí

zákon č.138/1991 Zb. o majetku obcí

zákon č.416/2001 Z.z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na VÚC

Štatút obce (mesta)

VZN 1991-2011

Uznesenia 1991-2011

Rozhodnutia starostu (primátora)

zákon č.71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok)

zákon č.511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov

zákon č.50/1976 o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon)

ďalšie zákony týkajúce sa postavenia miest a obcí, pri výkone :

verejnej správy,

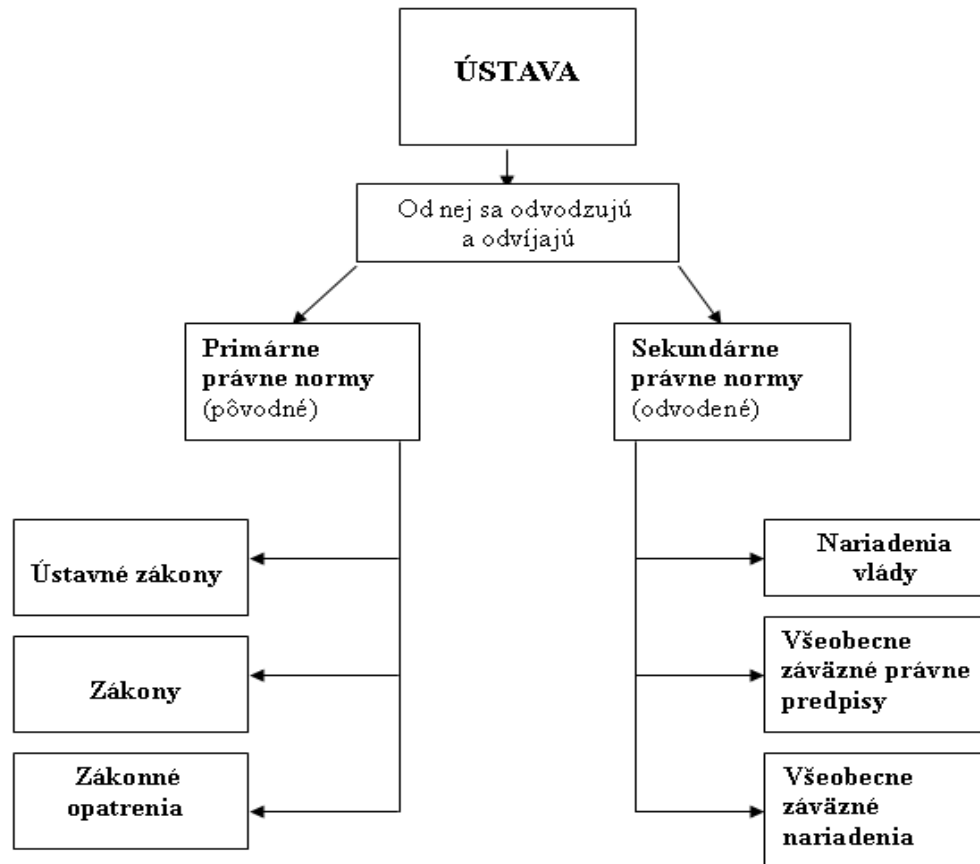
správy daní, poplatkov (miestnych, správnych, za uloženie odpadov, za znečisťovanie ovzdušia),

ochrany životného prostredia, podnikania,

civilnej a požiarnej ochrany.

ČLENENIE PRÁVNÝCH NORIEM PODĽA PRÁVNEJ SILY PRÁVNA NORMA

- všeobecne záväzné pravidlo správania sa,
- ustanovené alebo uznané štátom,
- má vopred právom určenú formu,
- jeho dodržiavanie je vynutiteľné štátnou mocou.

Medzinárodná zmluva – dohovor OSN

**CONVENTION ON
THE RIGHTS OF PERSONS WITH
DISABILITIES
AND OPTIONAL PROTOCOL**

Agreed by UN December 13th 2006

**DOHOVOR O
PRÁVACH OSÔB SO ZDRAVOTNÝM
POSTIHNUTÍM
A OPČNÝ PROTOKOL**

Schválené Organizáciou Spojených národov 13. decembra 2006

UNITED NATIONS

DOHOVOR o právach osôb so zdravotným postihnutím

Preambula

Štáty, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru (ďalej len "zmluvné strany"),

- a) pripomínajúc zásady proklamované v Charte Organizácie Spojených národov, ktoré uznávajú prirodzenú dôstojnosť, hodnotu, rovnaké a neodňateľné práva všetkých príslušníkov ľudskej rodiny, ako základ slobody, spravodlivosti a mieru vo svete,
- b) uznávajú, že Organizácia Spojených národov vo Všeobecnej deklarácii ľudských práv a v medzinárodných dohovoroch o ľudských právach vyhlásila a zhodla sa na tom, že **každý človek má nárok na všetky práva a slobody** ustanovené v týchto dokumentoch, a to bez akýchkoľvek rozdielov,
- c) opätovne potvrdzujúc všestrannosť, vzájomnú závislosť a prepojenie všetkých ľudských práv a slobôd a potrebu zaručiť osobám so zdravotným postihnutím ich plné využívanie bez diskriminácie,

.....

- y) presvedčené o tom, že **komplexný a ucelený medzinárodný dohovor na podporu a ochranu práv a dôstojnosti osôb so zdravotným postihnutím** významne prispeje k odstráneniu závažného sociálneho znevýhodňovania osôb so zdravotným postihnutím a k podporeniu ich účasti v občianskom, politickom, hospodárskom, sociálnom a kultúrnom živote s rovnakými príležitosťami, a to tak v rozvojových, ako aj vo vyspelých krajinách,

dohodli sa takto:

Článok 1

Cieľ

Cieľom tohto dohovoru je presadzovať, chrániť a zabezpečovať plné a rovnaké využívanie všetkých ľudských práv a základných slobôd všetkými osobami so zdravotným postihnutím a podporovať úctu k ich prirodzenej dôstojnosti.

Osoby so zdravotným postihnutím zahŕňajú osoby s dlhodobými telesnými, mentálnymi, intelektuálnymi alebo zmyslovými postihnutiami, ktoré v súčinnosti s rôznymi prekážkami môžu brániť ich plnému a účinnému zapojeniu do života spoločnosti na rovnakom základe s ostatnými.

Článok 2

Vymedzenie pojmov

V tomto dohovore

.....

"diskriminácia na základe zdravotného postihnutia" je každé robenie rozdielov, vylúčenie alebo obmedzenie na základe zdravotného postihnutia, ktorých cieľom alebo účinkom je narušiť alebo znemožniť uznávanie, využívanie alebo uplatňovanie všetkých ľudských práv a základných slobôd v politickej, hospodárskej, sociálnej, kultúrnej, občianskej alebo inej oblasti na rovnakom základe s ostatnými; zahŕňa všetky formy diskriminácie vrátane odmietnutia primeraných úprav;

"primerané úpravy" sú nevyhnutné a adekvátne zmeny a prispôsobenie, ktoré nepredstavujú neúmerné alebo nadmerné zaťaženie a ktoré sa robia, ak si to vyžaduje konkrétny prípad, s cieľom zabezpečiť osobám so zdravotným postihnutím využívanie alebo uplatňovanie všetkých ľudských práv a základných slobôd na rovnakom základe s ostatnými;

.....

Článok 3

Všeobecné zásady

Tento dohovor sa zakladá na zásadách, ako sú:

- a) rešpektovanie prirodzenej dôstojnosti, osobnej nezávislosti vrátane slobody voľby a samostatnosti osôb;
- b) nediskriminácia;
- c) plné a účinné zapojenie sa a začlenenie do spoločnosti;
- d) rešpektovanie odlišnosti a prijímanie osôb so zdravotným postihnutím ako súčasť ľudskej rozmanitosti a prirodzenosti;
- e) rovnosť príležitostí;
- f) prístupnosť;
- g) rovnosť medzi mužmi a ženami;
- h) rešpektovanie rozvíjajúcich sa schopností detí so zdravotným postihnutím a rešpektovanie práva detí so zdravotným postihnutím na zachovaní vlastnej identity.

Článok 4

Všeobecné záväzky

Všeobecné záväzky

1. Zmluvné strany sa zaväzujú zabezpečiť a podporovať plné uplatňovanie všetkých ľudských práv a základných slobôd pre všetky osoby so zdravotným postihnutím bez akéhokoľvek diskriminovania na základe zdravotného postihnutia. Na tento účel sa zmluvné strany zaväzujú

- a) prijať všetky príslušné legislatívne, správne a iné opatrenia na uplatňovanie práv uznávaných v tomto dohovore;**
 - b) prijať všetky príslušné opatrenia vrátane zákonodarstva na úpravu alebo zrušenie existujúcich zákonov, predpisov, zvykov a praktík, ktoré predstavujú diskrimináciu osôb so zdravotným postihnutím;
 - c) zohľadniť ochranu a podporu ľudských práv osôb so zdravotným postihnutím v každej politike a v každom programe;
 - d) zdržať sa akéhokoľvek konania alebo praktík, ktoré sú v rozpore s týmto dohovorom, a zabezpečiť, aby verejné orgány a inštitúcie konali v súlade s týmto dohovorom;
 - e) prijať všetky primerané opatrenia na odstránenie diskriminácie na základe zdravotného postihnutia zo strany akejkoľvek osoby, organizácie alebo súkromného podniku;**
-
- i) podporovať vzdelávanie odborníkov a pracovníkov, ktorí pracujú s osobami so zdravotným postihnutím, v oblasti práv uznaných v tomto dohovore s cieľom zlepšiť poskytovanie pomoci a služieb zaručených týmito právami.

Článok 5

Rovnosť a nediskriminácia

1. Zmluvné strany uznávajú, že všetky osoby sú si rovné pred zákonom a podľa zákona a majú nárok na rovnakú ochranu a na rovnaký úžitok zo zákona bez akejkoľvek diskriminácie.

2. Zmluvné strany zakazujú akúkoľvek diskrimináciu na základe zdravotného postihnutia a zaručujú osobám so zdravotným postihnutím rovnakú a účinnú právnu ochranu pred diskrimináciou z akýchkoľvek dôvodov.

3. V záujme presadenia rovnosti a odstránenia diskriminácie zmluvné strany podniknú všetky príslušné kroky na zabezpečenie poskytovania primeraných úprav.

4. Osobitné opatrenia, ktoré sú nevyhnutné na urýchlenie alebo dosiahnutie faktickej rovnosti osôb so zdravotným postihnutím, sa v zmysle tohto dohovoru nepovažujú za diskrimináciu.

Článok 12

Rovnosť pred zákonom

1. Zmluvné strany opätovne potvrdzujú, že osoby so zdravotným postihnutím majú kdekoľvek právo na uznanie svojej osoby ako subjektu práva.

2. Zmluvné strany uznávajú, že osoby so zdravotným postihnutím majú spôsobilosť na právne úkony vo všetkých oblastiach života na rovnakom základe s ostatnými.

3. Zmluvné strany prijímú príslušné opatrenia, ktoré majú umožniť osobám so zdravotným postihnutím prístup k pomoci, ktorú môžu potrebovať pri uplatňovaní svojej spôsobilosti na právne úkony.

4. Zmluvné strany zabezpečia, aby všetky opatrenia týkajúce sa uplatňovania spôsobilosti na právne úkony poskytovali primerané a účinné záruky s cieľom zabrániť zneužitiu v súlade s medzinárodným právom v oblasti ľudských práv. Tieto záruky zabezpečia, aby opatrenia týkajúce sa uplatňovania spôsobilosti na právne úkony rešpektovali práva, vôľu a preferencie danej osoby, aby zabráňovali konfliktu záujmov a nenáležitému ovplyvňovaniu, aby boli primerané a prispôbené situácii danej osoby, aby sa uplatňovali čo najkratšie a aby podliehali pravidelnej kontrole zo strany príslušného, nezávislého a nestranného orgánu alebo súdu. Tieto záruky musia byť primerané tomu, do akej miery uvedené opatrenia ovplyvňujú práva a záujmy danej osoby.

5. V súlade s ustanoveniami tohto článku zmluvné strany prijímú všetky primerané a účinné opatrenia na zabezpečenie rovnakého práva osôb so zdravotným postihnutím vlastníť alebo dediť majetok, spravovať svoje finančné záležitosti a mať rovnaký prístup k bankovým pôžičkám, hypotekám a iným formám finančného úverovania a zabezpečia, aby osoby so zdravotným postihnutím neboli svojvoľne zbavené svojho majetku.

Článok 17

Ochrana integrity osobnosti

Každá osoba so zdravotným postihnutím má právo na rešpektovanie svojej fyzickej a duševnej integrity na rovnakom základe s ostatnými.

Článok 19

Nezávislý spôsob života a začlenenie do spoločnosti

Zmluvné strany uznávajú rovnaké právo všetkých osôb so zdravotným postihnutím žiť v spoločenstve s rovnakými možnosťami voľby na rovnoprávnom základe s ostatnými, prijímú účinné a primerané opatrenia, ktoré umožnia plné využívanie tohto práva osobami so zdravotným postihnutím a ich plné začlenenie a zapojenie do spoločnosti a zabezpečia, aby

a) osoby so zdravotným postihnutím mali možnosť zvoliť si miesto pobytu, ako aj to, kde a s kým budú žiť na rovnakom základe s ostatnými a aby neboli nútené žiť v určitom konkrétnom prostredí;

b) osoby so zdravotným postihnutím mali prístup k celému spektru podporných služieb, či už domácich alebo pobytových a ďalších komunitných podporných služieb vrátane osobnej asistencie, ktoré sú nevyhnutné pre nezávislý život v spoločnosti a pre začlenenie sa do nej a ktoré zabráňujú izolácii a segregácii v spoločnosti;

c) komunitné služby a zariadenia pre širokú verejnosť boli za rovnakých podmienok prístupné osobám so zdravotným postihnutím a aby zohľadňovali ich potreby.

Článok 20

Osobná mobilita

Zmluvné strany prijímú účinné opatrenia na zabezpečenie osobnej mobility s najväčšou možnou nezávislosťou pre osoby so zdravotným postihnutím, a to aj tým, že

- a) uľahčia osobnú mobilitu osôb so zdravotným postihnutím takým spôsobom a v takom čase, aký si zvolia ony samy, a to za prijateľné ceny;
- b) uľahčia prístup osôb so zdravotným postihnutím ku kvalitným pomôckam na mobilitu, k zariadeniam, k podporným technológiám, k rôznym formám živej asistencie a k sprostredkovateľom, a to aj zabezpečením ich finančnej dostupnosti;
- c) zabezpečia vzdelávanie zamerané na získanie zručnosti vo veci mobility pre osoby so zdravotným postihnutím a pre odborný personál pracujúci s osobami so zdravotným postihnutím;
- d) budú motivovať subjekty, ktoré vyrábajú pomôcky na mobilitu, zariadenia a podporné technológie, aby brali do úvahy všetky aspekty mobility osôb so zdravotným postihnutím.

Článok 21

Sloboda prejavu a presvedčenia a prístup k informáciám

Zmluvné strany prijímajú všetky príslušné opatrenia, ktorými zabezpečia, aby osoby so zdravotným postihnutím mohli uplatňovať právo na slobodu prejavu a presvedčenia vrátane slobody vyhľadávať, prijímať a šíriť informácie a myšlienky na rovnakom základe s ostatnými, a to prostredníctvom všetkých foriem komunikácie podľa vlastného výberu, v zmysle definície uvedenej v článku 2 tohto dohovoru, a to aj tým, že

- a) osobám so zdravotným postihnutím budú poskytovať informácie určené širokej verejnosti v prístupných formátoch a technológiách vhodných pre rôzne druhy zdravotného postihnutia, a to včas a bez dodatočných nákladov;
- b) **budú akceptovať a umožnia osobám** so zdravotným postihnutím používať posunkové jazyky, **Braillovo písmo**, augmentatívnu a alternatívnu komunikáciu, ako aj ďalšie prístupné prostriedky, spôsoby a formáty komunikácie podľa ich vlastného výberu v oficiálnej komunikácii;
- c) **budú vyžadovať od súkromných subjektov, ktoré poskytujú služby širokej verejnosti okrem iného aj prostredníctvom internetu, aby osobám so zdravotným postihnutím poskytovali informácie a služby v prístupných a použiteľných formátoch;**
- d) budú nabádať prostriedky masovej komunikácie vrátane poskytovateľov informácií cez internet, aby svoje služby sprístupnili osobám so zdravotným postihnutím;
- e) budú uznávať a podporovať používanie posunkových jazykov.

Poznámka :

Príklad = novelizácia zákona č. **211/2000** Z. z. o slobode informácií

Článok 24

Vzdelávanie

1. Zmluvné strany uznávajú právo osôb so zdravotným postihnutím na vzdelanie. Na účel uplatňovania tohto práva bez diskriminácie a na základe rovnosti príležitostí zmluvné strany zabezpečia začleňujúci vzdelávací systém na všetkých úrovniach a celoživotné vzdelávanie zamerané na

a) plný rozvoj ľudského potenciálu a pocitu vlastnej dôstojnosti a hodnoty a na posilnenie rešpektovania ľudských práv, základných slobôd a ľudskej rozmanitosti;

b) rozvoj osobnosti, talentu a tvorivosti osôb so zdravotným postihnutím, ako aj ich duševných a telesných schopností v maximálnej možnej miere;

c) umožnenie osobám so zdravotným postihnutím účinne sa zapájať do života slobodnej spoločnosti.

Práca a zamestnávanie

1. Zmluvné strany uznávajú právo osôb so zdravotným postihnutím na prácu na rovnakom základe s ostatnými; zahŕňa to právo na možnosť živiť sa slobodne zvolenou prácou alebo prácou prijatou na trhu práce a právo na pracovné prostredie, ktoré je otvorené, začleňujúce a prístupné osobám so zdravotným postihnutím. Zmluvné strany zaručujú a podporujú uplatňovanie práva na prácu, a to aj osobám, ktoré sa stali zdravotne postihnutými v priebehu zamestnania, prijímaním primeraných opatrení, a to aj legislatívnych, ktorými okrem iného

Článok 31

Štatistika a zhromažďovanie údajov

1. Zmluvné strany sa zaväzujú **zhromažďovať príslušné informácie vrátane štatistických a výskumných údajov, aby mohli formulovať a uplatňovať politiku na vykonávanie tohto dohovoru.** Proces zhromažďovania a uschovávanía týchto informácií musí

a) byť v súlade so zákonne ustanovenými zárukami vrátane zákonodarstva o ochrane údajov na zabezpečenie dôverného charakteru a rešpektovania súkromia osôb so zdravotným postihnutím;

b) byť v súlade s medzinárodne uznávanými normami na ochranu ľudských práv a základných slobôd a s etickými zásadami zhromažďovania a využívania štatistických údajov.

Vykonávanie dohovoru na vnútroštátnej úrovni a monitorovanie

1. Zmluvné strany v súlade so svojou vlastnou sústavou riadenia v rámci štátnej správy **ustanovia jedno alebo viac kontaktných miest pre problematiku vykonávania tohto dohovoru a budú venovať náležitú pozornosť určeniu koordinačného mechanizmu v rámci štátnej správy s cieľom uľahčiť realizáciu s tým súvisiacich činností v jednotlivých oblastiach a na rôznych úrovniach.**

2. Zmluvné strany v súlade so svojim právnym a správnym systémom zachovávajú, posilňujú, zriaďujú alebo ustanovujú na vnútroštátnej úrovni systém zahŕňajúci jeden, prípadne viac nezávislých mechanizmov na presadzovanie, ochranu a monitorovanie vykonávania tohto dohovoru. Pri ustanovovaní alebo zriaďovaní týchto mechanizmov zmluvné strany prihliadajú na zásady týkajúce sa postavenia a činnosti vnútroštátnych inštitúcií na ochranu a podporu ľudských práv.

3. *Občianska spoločnosť, najmä osoby so zdravotným postihnutím a ich reprezentatívne organizácie sú zahrnuté do procesu monitorovania a plne sa na ňom zúčastňujú.*

Článok 34

Výbor pre práva osôb so zdravotným postihnutím

1. Zriaďuje sa **Výbor pre práva osôb so zdravotným postihnutím** (ďalej len "**výbor**"), ktorý vykonáva činnosti uvedené ďalej.

2. V čase, keď tento dohovor nadobudne platnosť, výbor pozostáva z dvanástich odborníkov. Potom, čo sa uskutoční ďalších šesťdesiat ratifikácií alebo pristúpení k tomuto dohovoru, výbor sa rozšíri o šesť členov, čím dosiahne maximálny počet **osemnásť členov**

11. **Generálny tajomník Organizácie Spojených národov poskytne potrebný personál a zariadenie na účinné plnenie funkcií výboru podľa tohto dohovoru a zvolá jeho prvé zasadnutie.**

Článok 35

Správy predkladané zmluvnými štátmi

1. Každý štát, ktorý je zmluvnou stranou tohto dohovoru, predloží výboru prostredníctvom generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov **komplexnú správu o opatreniach prijatých na účel plnenia jeho záväzkov vyplývajúcich z tohto dohovoru a o pokroku, ktorý v tomto smere dosiahol, a to do dvoch rokov po nadobudnutí platnosti tohto dohovoru pre príslušný štát**, ktorý je jeho zmluvnou stranou.
2. Zmluvné strany následne predkladajú ďalšie správy najmenej každé štyri roky a ďalšie správy predložia vždy, keď ich o to výbor požiadajú.
3. Výbor rozhoduje o všetkých usmerneniach týkajúcich sa obsahu správ.
4. Štáty, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru a ktoré predložili výboru prvú komplexnú správu, nemusia vo svojich ďalších správach opätovne uvádzať informácie, ktoré už predtým poskytli. Vo vzťahu k vypracúvaniu správ pre výbor sa zmluvné strany vyzývajú, aby **správy pripravovali v rámci otvoreného a transparentného procesu a aby pritom venovali náležitú pozornosť ustanoveniu uvedenému v článku 4 ods. 3 tohto dohovoru**.
5. V správach sa môžu uvádzať skutočnosti a ťažkosti ovplyvňujúce mieru plnenia záväzkov vyplývajúcich z tohto dohovoru.

Posudzovanie správ

1. Každú správu posudzuje výbor, ktorý podľa vlastného uváženia k správe vypracuje svoje návrhy a všeobecné odporúčania a predloží ich príslušnému štátu, ktorý je zmluvnou stranou tohto dohovoru. Štát, ktorý je zmluvnou stranou tohto dohovoru, môže v odpovedi určenej výboru zaslať akékoľvek informácie, pre ktoré sa rozhodol. **Výbor môže požiadať od štátov, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru, ďalšie informácie potrebné na vykonávanie tohto dohovoru.**
4. Štáty, ktoré sú zmluvnou stranou tohto dohovoru, **spriístupnia svoje správy širokej verejnosti vo svojej vlastnej krajine a uľahčia jej prístup k návrhom a všeobecným odporúčaniam týkajúcim sa týchto správ.**

Článok 37

Spolupráca zmluvných strán s výborom

1. Každý štát, ktorý je zmluvnou stranou tohto dohovoru, spolupracuje s výborom a pomáha jeho členom pri plnení ich mandátu.

2. V rámci vzájomných vzťahov so štátmi, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru, výbor venuje náležitú pozornosť spôsobom a prostriedkom zvyšovania vnútroštátnej kapacity na vykonávanie tohto dohovoru, a to aj prostredníctvom medzinárodnej spolupráce

Článok 39

Správa výboru

Výbor každé dva roky **predkladá Valnému zhromaždeniu a Hospodárskej a sociálnej rade správu o svojich činnostiach a môže predkladať návrhy a všeobecné odporúčania na základe preskúmania správ a informácií, ktoré dostal od štátov, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru.**

Tieto návrhy a všeobecné odporúčania budú zahrnuté do správy výboru spolu s prípadnými pripomienkami od štátov, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru

Článok 42

Podpis

Tento dohovor je od **30. marca 2007** otvorený na podpis všetkým štátom a regionálnym integračným organizáciám v sídle Organizácie Spojených národov v New Yorku

Článok 46

Výhrady

- 1. Výhrady, ktoré nie sú zlučiteľné s predmetom a cieľom tohto dohovoru, nie sú povolené.**
2. Výhrady možno kedykoľvek odvolať.

Článok 50

Platné znenia

Znenia tohto dohovoru v arabskom, čínskom, anglickom, francúzskom, ruskom a španielskom jazyku majú rovnakú platnosť.

Na dôkaz toho podpísaní splnomocnení zástupcovia riadne na to poverení svojimi vládami podpísali tento dohovor

Opčný protokol k Dohovoru

Článok 1

1. Štát, ktorý je zmluvnou stranou tohto dohovoru (ďalej len "zmluvná strana"), uznáva právomoc Výboru pre práva osôb so zdravotnými postihnutím (ďalej len "výbor") prijímať a posudzovať oznámenia predložené osobami alebo skupinami osôb alebo oznámenia predložené v zastúpení osôb alebo skupín osôb, ktoré podliehajú jeho jurisdikcii a ktoré tvrdia, že sú obeťami porušovania ustanovení tohto dohovoru zo strany daného zmluvného štátu.
2. Výbor neprijme nijaké oznámenie, ak sa bude týkať štátu, ktorý je zmluvnou stranou tohto dohovoru, ale ktorý nie je zmluvnou stranou tohto protokolu.

Článok 5

Výbor preskúma oznámenia podľa tohto protokolu na neverejných zasadnutiach. Po preskúmaní oznámenia výbor postúpi svoje prípadné návrhy a odporúčania príslušnému zmluvnému štátu a navrhovateľovi.

Článok 14

1. Výhrady, ktoré nie sú zlučiteľné s predmetom a účelom tohto protokolu, nie sú povolené.

2. Výhrady možno kedykoľvek odvolať.

Ďakujem za pozornosť

JUDr. Milan Galanda
Advokát

Spolok právnikov
a priateľov práva

Kontakt :
jmg@slovanet.sk
www.sak.sk